

Ehkäisevän päihdetyön raportti vuodelta 2022

NIVALA

Kasvatamme tulevaisuutta

Tavoitteiden toimeenpano ja toteutuminen

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) säättää, että julkisen vallan tulee huolehtia alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisystä yhteistyössä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Lakiin sidottuun ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelmaan on kirjattu kansalliset tavoitteet päihde- ja rahapelihaittojen sekä tupakoinnin ehkäisyyn vuoteen 2025 mennessä.

Tavoitteet ovat:

Alkoholi

- **Alkoholin kokonaiskulutus on alle 10 litraa 100 % alkoholia asukasta kohden (15 vuotta täyttäneet) (THL)**
- **Kerralla vähintään 6 alkoholiannosta kerran viikossa tai useammin juovien osuus on 20–64-vuotiailla alle 10 % (THL, Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus ATH)**
- **Kerralla vähintään 6 alkoholiannosta 30 päivän aikana juovien osuus on 15–16-vuotiaiden joukossa korkeintaan 15 prosenttia (THL, Eurooppalainen koululaistutkimus ESPAD)**

Tupakka

- **Alle kahdeksan prosenttia 20–64-vuotiaista käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita (THL, Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus ATH)**
- **Lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoiden päivittäinen tupakan, nuuskan ja sähkösavukkeiden käyttö vähenee sekä käytössä näkyvät erot kaventuvat näiden koulutusmuotojen opiskelijoiden välillä (THL, Kouluterveyskysely)**

Huumausaineet

- **Viimeisen kuukauden aikana jotain huumausainetta käyttäneiden osuus 15–69-vuotiaista on korkeintaan kaksi prosenttia (THL, Huumekysely)**

Rahapelaaminen

- **Niiden 15–74-vuotiaiden osuus, joilla on ollut rahapelaamisen aiheuttama ongelma viimeisen 12 kuukauden aikana, on pienempi kuin vuonna 2015 (THL, Suomalaisten rahapelaaminen -kysely)**
- **Viikoittainen rahapelejä pelaavien 8. ja 9. luokan oppilaiden osuus on pienempi kuin seitsemän prosenttia (THL, Kouluterveyskysely)**

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN SUUNNITELMAN MUKAISET TOIMENPITEET VUONNA 2022

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ						
TAVOITE	TOIMENPIDE	KOHDERYHMÄ	KOORDINOINTI	JÄRJESTÄJÄ	AJANKOHTA	TOTEUTUMINEN
Monitoimijainen yhteistyö	Moniammatillisen ehkäisevän päihdetyöryhmän (EPT) toiminnan vahvistaminen ja mahdollinen laajentaminen	eri toimijoita	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	Kokoontuu vähintään 2x vuodessa	Kokoontunut kaksi kertaa v.2022
	Pakka-toimintamallin käynnistämisen selvittely	paikalliset toimijat	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	KEVÄT 2022	Kesken
Osaamisen lisääminen Räätelöidyt koulutukset eri kohderyhmillä yhteistyössä EHYT ry:n kanssa	Huumeiden käyttäjän tunnistaminen - koulutus	sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, nuorten kanssa työskentelevät	hv-koordinaattori	EHYT ry	KEVÄT 2022	Järjestetty 4/2022
Viestintä	Materiaalin jakaminen (painettu ja sähköinen)	kaikenikäiset kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	KOKO AJAN	Materiaalia jaettu k.o paikoissa ja lisäksi myös

	materiaali: julisteet, lehtiset, itsehoito-oppaat): nuorisotila, kirjasto, hyvinvointipalvelut, koulut, tapahtumien yhteyteen					liikuntakeskuksella .
	Infotilaisuudet ajankohtaisista päihdeilmiöistä ja tietoisikut yhteistyötahojen kanssa (esim. poliisi, Kallio, Ehyt ry)	kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	TARPEEN MUKAAN	EPT-viikolla järjestetty kouluille luentoja.
	Hyvinvointivirtaa - rasti	ammattipiisto JEDU:n opiskelijat	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	VUOSITTAIN	Järjestetty välituntitoimintana EPT-piste. Infoa päihteistä, arvontaa, osallistavaa toimintaa aulassa 4.10. (105 nuorta)
Tiedon kerääminen	Päihdekysely 2–4 vuoden välein	Kaikenikäiset kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	KEVÄT/SYKSY 2022	Tehty 12/2022
Teemapäivät ja –viikot, kampanjat	Tiedottaminen ja tapahtumien järjestäminen: ehyt.ry/kampanjat, tiedotus kaupungin somekanavat,	kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	VUOSITTAIN Tipaton tammikuu, JOULU-TAMMIKUU	Somekampanjoita ympäri vuoden. "Summer start" -päihteetön ilta nuorille

	<p>kaupungin sähköpostitiedotus.</p>				<p>Selvänä kesään – kampanja TOUKO-KESÄKUU EPT-viikko, vko 45 MARRASKUU Peliviikko MARRASKUU Anna lapselle raitis joulu MARRAS-JOULUKUU</p>	<p>Tuiskulassa 3.6. (vaahobileet)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ”Älä välitä” - kampanja. Somevideon teko nuorten kanssa. • Smokefree tarrojen suunnittelukilpailu 6.-luokkien oppilaille elokuussa 2022 • EPT-viikko: - Keilailta Jedun asuntolan väelle - SELVIS-ilta Kulmauksessa - Ville Nurmisen luennot yläkoululaisille - Raide ry:n luennot lukiolaisille - Zero Friday tapahtuma Tuiskulassa
--	---	--	--	--	--	--

						<p>•Oppilaitospäivystysten yhteydessä EPT-teemat olleet esillä erilaisten kisailujen/ arvontojen kautta lukiolla ja Jedulla.</p>
	<p>Koulunuorisotyöntekijän pitämät oppitunnit päihteistä peruskoululaisille</p>	<p>peruskoululaiset</p>	<p>koulunuorisotyöntekijä</p>	<p>nuorisopalvelut</p>	<p>VUOSITTAIN</p>	<p>Alakouluille pidetty Selvitunnit 5.-6.lk v.2022, tavoitettu 863 nuorta.</p>
	<p>Päihteisiin liittyvä tempaus yläkoululla ja nuorisotilalla</p>	<p>nuoret</p>	<p>koulunuorisotyöntekijä</p>	<p>nuorisopalvelut</p>	<p>KEVÄISIN</p>	<p>Keväällä ja syksyllä järjestetty Selvitillat Kulmauksessa. Yläkoululla Tupakaton päivä 31.5. välituntitempaus</p>

Päihdekysely 2022

Nivalassa tehtiin joulukuussa 2022 kuntalaisille päihdekysely, johon saatiin 37 vastausta. Edellinen kysely on tehty 2019 eli ennen COVID19-pandemian vaikutuksia. Siitä huolimatta tulokset olivat varsin samankaltaisia edellisen kyselyn kanssa. Yli puolet vastaajista ovat sitä mieltä, että Nivalassa käytetään liikaa tupakkatuotteita, alkoholia sekä huumeita. 57 % vastaajista on havainnut viimeisen 12 kuukauden aikana Nivalassa alkoholi-, tupakka-, nuuska- tai huumausaineiden välittämistä alaikäisille. (vrt. 2019 45 %). 24 % on havainnut viimeisen 12 kuukauden aikana tilanteita, joissa myyjä ei ole tarkastanut nuorelta näyttävän alkoholi- tai tupakkatuotteiden ostajan ikää. (vrt. 2019 23 %) 13 % on havainnut viimeisen 12 kuukauden aikana tilanteita, joissa myyjä ei ole tarkastanut nuorelta näyttävän rahapelejä pelaavan ikää. (vrt. 2019 32 %)

Vastaajat olivat seuraavaa mieltä päihteisiin liittyvissä kysymyksissä:

- **KYLLÄ alaikäisten päihdekokeiluihin puuttumiselle (84 %)**
- **KYLLÄ tiukemmalle suhtautumiselle päihtyneelle alkoholin myymiseen (70 %)**
- **Ei alkoholia tarjoilevien ravintoloiden aukiolorajoituksille (73 %)**
- **Ei alkoholin myyntiaikojen rajoituksille kaupoissa (89 %)**
- **Ei tupakan myyntipaikkojen rajoittamisille (68 %)**
- **Ei kauppojen rahapelikoneiden vähentämiselle (60 %)**

65 % vastaajista on kokenut turvattomuuden tunnetta Nivalassa päihtyneen ihmisen käyttäytymisestä ja 78 % on ollut huolissaan läheisen päihteiden käytöstä. Vastaava osuus läheisen rahapelaamisesta on 51 %. Avoimissa vastauksissa toivottiin enemmän ehkäisevää päihdetyötä lasten ja nuorten parissa.